

Aan de Provinciale Staten van Limburg
Postbus 5700
6229 GA MAASTRICHT

Grubbenvorst, 7 april 2015

Betreft: verzoek om de gezondheid van de inwoners van Horst aan de Maas prioriteit te geven

Geachte leden van de Provinciale Staten van Limburg,

Graag feliciteren wij u met uw verkiezing tot lid van Provinciale Staten van Limburg. Graag willen wij de start van de nieuwe periode voor Provinciale Staten te wijzen op een aantal zaken.

Onlangs hebben het NIVEL en IRAS de resultaten van hun onderzoek naar gezondheidseffecten van Intensieve Veehouderijen gepubliceerd in het wetenschappelijke tijdschrift *Annals of Agricultural and Environmental Medicine*. Daaruit kwam naar voren dat mensen die in de buurt van een megastal met kippen of varkens wonen, meer stankoverlast hebben. En mensen die last hebben van stank hebben meer gezondheidsklachten. Met de mestgeur worden irriterende stoffen in de omgeving verspreid en regelmatige stankoverlast kan leiden tot chronische stress. De negatieve effecten nemen toe naarmate het aantal dieren groter is.

Veel protesten, klachten bij huisartsen en burgerinitiatieven (waaronder de acties van vereniging Behoud de Parel) tegen megastallen/ Intensieve Veehouderij, waren aanleiding om de gevolgen van die Intensieve Veehouderij op de gezondheid van omwonenden te onderzoeken. NIVEL en IRAS deden dat onderzoek bij mensen in Limburg en Brabant. Conclusie: mensen die overlast hebben van stank blijken meer gezondheidsklachten te hebben. Ze zeggen vaker te hoesten en verkouden te zijn, last te hebben van duizeligheid, maagpijn, buikpijn en obstipatie, en klachten door chronische stress – zoals slapeloosheid, angst en depressie – komen vaker voor. Daarnaast beoordelen zij hun eigen gezondheid een stuk slechter dan mensen die geen stankoverlast hebben. Voor het onderzoek beantwoordden 753 mensen een vragenlijst. De gegevens over het gebruik van gezondheidszorg van deze mensen zijn afkomstig uit de elektronische dossiers van de huisartsenpraktijken in de buurt. Het aantal varkens, kippen en runderen binnen een halve kilometer is vastgesteld met gegevens over vergunningen voor veehouderijbedrijven van de provincies Noord-Brabant en Limburg.

Eerder onderzoek van de Academische Werkplaats Milieu & Gezondheid, het Bureau Gezondheid, de afdelingen Milieu & Veiligheid van de GGD'en Brabant/Zeeland (Bureau GMV) en IRAS (Universiteit Utrecht) heeft aangetoond dat de geurbelasting afkomstig van veehouderijen en de ervaren geurhinder bij ruim 13.000 respondenten op het platteland en in kleinere kernen van Noord-Brabant en Noord-Limburg veel groter is dan eerder door de overheid berekend (rapport februari 2015).

Uit eerdere resultaten van RIVM-onderzoek bleek dat omwonenden van veehouderijen significant meer longontstekingen hebben dan andere Nederlanders. Daarnaast kampen COPD-patiënten met luchtwegproblemen. Uit het nog lopende onderzoek moet ook duidelijk worden of omwonenden van veehouderijen vaker kampen met ziektes die van dier op mens overdraagbaar zijn.

Uit nog eerder onderzoek – uitgevoerd door het RIVM in opdracht van de Tweede Kamer en gepubliceerd in februari 2008 – kwam de conclusie naar voren dat er tussen kippenstallen en varkensstallen minimaal een afstand aangehouden moet worden van een kilometer, om daar mee te voorkomen dat uitwisseling van griepvirussen tussen varkens en kippen kan leiden tot mutaties die een voor mensen gevaarlijke virus voortbrengen (zoals onder andere is gebleken bij de roemruchte Spaanse Griep, die miljoenen doden tot gevolg had).

Tenslotte is de problematiek met betrekking tot de zogenaamde “ziekenhuisbacterie” (MRSA) in relatie met (vooral) de varkenshouderij en van ESBL in relatie tot kippenhouderijen algemeen bekend. Ook in dit geval is wetenschappelijk onderzoek beschikbaar (zie ook het recent verschenen artikel in De Volkskrant – zie bijlage).

Door Provinciale Staten van Limburg is op 28 november 2008 het burgerinitiatief van vereniging Behoud de Parel (“JA tegen Boerenlandbouw, NEE tegen megastallen”) – ondertekend door ruim 4000 Limburgers – behandeld. Uiteindelijk heeft Provinciale Staten toen het burgerinitiatief afgewezen. Tijdens het debat is wél unaniem besloten Gedeputeerde Driessen de opdracht te geven te bewerkstelligen dat er door de Rijksoverheid nader onderzoek gedaan zou worden naar de gezondheidseffecten van de Intensieve Veehouderij op omwonenden. Uiteindelijk hebben de inspanningen van Provinciale Staten en Gedeputeerde Driessen daadwerkelijk geleid tot onderzoek door (en in opdracht van) het RIVM. Dat onderzoek heeft uiteindelijk geleid tot de resultaten die wij u hiervoor gememoreerd hebben.

Wij gaan er van uit dat Provinciale Staten zichzelf als bestuurlijk orgaan serieus neemt en conclusies trekt naar aanleiding van eerdere vrijwel unaniem gedragen betogen voor nader onderzoek naar gezondheidseffecten van de Intensieve Veehouderij. Naar onze mening zou dat moeten betekenen dat Provinciale Staten (en namens haar het College van Gedeputeerde Staten) haar eerdere besluiten om ruim baan te geven aan het Nieuw Gemengd Bedrijf (35.000 varkens, 1,2 miljoen kippen, een slachterij en een mestverwerkingsinstallatie) terug draait. Uiteindelijk – zo lijkt ons – dient de gezondheid van haar burgers de eerste prioriteit te zijn en niet de economische belangen van een klein aantal ondernemers en dat legitimeert u volgens ons op uw schreden terug te keren. Eerder ten halve gekeerd, dan ten hele gedwaald.

Zoals u wellicht bekend heeft de overheid aanvankelijk bij de Q-koorts steeds sterk getwijfeld aan eventuele schadelijke gevolgen voor de gezondheid van de bevolking, met als gevolg dat te laat maatregelen genomen zijn en vele burgers ernstig (chronisch) ziek zijn geworden. Het lijkt ons de verantwoordelijkheid van het Provinciaal Bestuur, waarvan Provinciale Staten het hoogste orgaan is, te voorkomen dat haar burgers gezondheidsschade ondervinden als gevolg van activiteiten als die van de Intensieve Veehouderij in het algemeen en van het NGB in dit geval in het bijzonder.

Het is om die reden dat wij u dringend willen verzoeken op korte termijn te besluiten om met alle u ter beschikking staande middelen de realisatie van het NGB te beëindigen óf (als u zulk een besluit op dit moment nog te vergaand vindt – op basis van het voorzorgbeginsel – te onderbreken. Wellicht zult u stellen dat eerdere besluiten (bijvoorbeeld van Gedeputeerde Staten) zulk een besluit onmogelijk maken. Maar in dat geval willen wij u herinneren aan een belangrijk beginsel: “Waar een wil is, is een weg.

In de hoop op een spoedige besluitvorming door uw Staten op dit punt en graag bereid tot nadere toelichting,

Verblijven wij,

Namens de vereniging Behoud de Parel, gevestigd te Grubbenvorst,

André Vollenberg

Marlotte Bakker

Paul Geurts